

نت سمری و انکوری کی فتح

ظفرنامه پادشاهی دسویں

کمال کرامات قائم کریم سنتیٹناہ خوبی و دور بینوں تہا پاک زیاست ظاہر ہو کہ صاحب دیار است اعظم عظیم شریعت پرست و فضیلت مآب شنا سکہ علم عالم خدا سی	ز انجش رزاق رہا کو رحیم کہ بیگوں و بیچوں و چوں بیگون عطا میدہد بچو حاضر حضور کہ حسن الحال است رازقیم حقیقت شناس و نبی الکتاب کشایندہ کار عالم کشای	امان بخش بخشندہ دوستگیر نہ سازندہ بازو نہ فوج و نہ دشمن عطا بخش و پاک پروردگار کہ صاحب شجور است عاجز نواز کہ دانش پرورہ است جانشین گزارندہ کار عالم کبیر	رضا بخش روزی و دہ و پذیر خداوند بخشندہ عیش و عشر رحیم است روزی و دہ و دیا غریب الپرست و غنیم مال گذار حقیقت شناس است ظاہر ہو شنا سکہ علم عالم امیر
--	---	---	---

واستان

مرا اعتباری برین قسم نیست کے قول و قرآن کند اعتبار کیسے پشت اقتد پس شیر نہ گرسند بچہ کاری کند چیل نہ بہ لاجارگی و میان آمدن چہ قسم قرآن من کنم اعتبار ہر آنکس کہ قول قرآن آیدش مرا آنکس ذیوار آمد برون چو دیدم کہ نامہ بریا مدد جنگ کہ زمان و یگر سیارہ جنگ بے حملہ کہ وہاں سے زخم خورد درینا اگر روئی او دیدے بسی بان بار بار تیر و تفنگ ترنگار تیرہ ترنگ کمان ہم آ خرچہ مروئی کن کار نہ مرا آنکس کہ قول قرآن آیدش نہ انم کہ این مرد پیمان شکن مرا آنکس کہ ایمان چو چو کند چہ قسم قرآن صد کند اختیار کہ فرض است بر سر تر این	کہ ایاز گواہ است یزدان کیمیت ہما روز آخر شود مرا خوار نگیرد بزویش واکو گدہ کہ وہ کلمہ برآمد بہر و بخیر بہ تدبیر تیر و کمان آدم و گرنہ تو گوئی من این رہ چکا بر کشتن و بستن و بایدش بخورون کی تیر شد غرقان چشیدن کی تیر تن بید رنگ چو سیل دوران بچو تیر و تفنگ و کس را بجان کشت ہم جان بیک تیر لاجار بخشیدے زمین گشت بچوں گل لالہ رنگ بر آمد کی ہامی و ہوا ہوا کہ چیل تن آیدش شمار کہ یزدان بر در نما آیدش کہ دولت پرست است ایمان نہ پیمان خوش پیشدی کند مراقظہ بایدا زو اعتبار کہ قول خداست قسم است من	نہ قطره مرا اعتباری برا دست ہمارا کسے سایہ آید ہریر نہ مصحف خطیہ گرا این قوم کہ پیمان شکن بید رنگ آمدند چو کار از ہمہ جیتے در گذشت نہ انم کہ این مرد و بارہ پیچ بزرگ مگس سیاہ پوش آمدند کہ بیرون نیامدی زان دیوار ہم آخر گریز بجای مصاف بے حملہ کردند ہر و نگی کہ آخو جہرہ و وسایہ دیوار ہم آخری زخم تیر و تفنگ سرو پای انوہ خندان شدہ و گرنہ شورش کیر کیمہ کوش چراغ ہمانی شدہ برقع پوش نہ پیچیدہ سوئی نہ بخیر و خوش نہ ایمان پرستی نہ اوضاع دین کہ این مرد و بارہ اعتبار نیست اگرچہ مرا اعتبار آمدے اگر حضرت خود ستادہ شود	نہ بخشی و دیوان ہمہ کذب گوشت بر دوست دارد ترار و دلیر بعوج ازین زیر شرم افکنم میان تیغ و تیر و تفنگ آمدند صلاست برون بشیر دست مگر گز این رہ نیار و پیچ بیکبارگی در خردش آمدند نخورند تیر و گشتد خوار بے خانہ خوردند بیرون گزاف ہم از ہوشی بچو دیوانگی بمیدان نیامد ہر دانہ دار دوسوی بی کشتہ شد بید رنگ کہ میدان پر از گوی چو کان شدہ نہ مردانہ مردان برون رفت ہوش بے شہر بر آمد ہم صلہ و جوش کہ بیرون خدا و ردہ دشمن شکن نہ صاحب شناسی نہ محمد یقین چہ قسم قرآن ست یزدان کیمیت کہ سبہ پیشوا آمدے بجان دول و کار واضح شود
--	---	--	--

۲۰ بیادلو دانش پرستی کنی بکار شمایر و دی کنی

لش را چه فرض است کاری کنی	بوجب نوشته شماری کنی	نوشته رسید و بگفته زبان	بیاید که کار این ب راحت صار
همون مرد بلید شود مخدور	نه شکم دگر در و صان دگر	که قاضی مرا گفته میردن نیم	اگر رستی شود بیماری فسد
تراگر بیاید بقول تیران	هم تر دشتار رسا غم بجان	که تشریف در قصبه انگو کند	وزان پس ملاقات با هم نش
نه ذره و دین راه خطورت است	همه قوم بپژار حکم مرست	بیاتایمن خود زبانی کنیم	بروخی شما هر یانی کنیم
یکی اسپ شایسته یک هزار	بیاتا گیری بمن این دیار	شهنشاه را منده جا کریم	اگر حکم آپید بجان جا حفر
اگر چه بیاید بفرمان من	حضورت بیایم همه جان دتن	اگر تو به یزدان پرستی کنی	بکار مرا این دوستی کنی
تو باید که یزدان شناسی کنی	نگفته کنان کس خراشی کنی	تو من نشین سرور کاینات	که عجب است انصاف اینهم صفا
که عجب است عجب است کنی	بجز رستی سخن گفتن زیان	مزن تیغ برخون کس بیدین	ترا نیز خردست با چه تیغ
تو غافل شوم و یزدان شناس	که ادبی نیاز است ادبی پاس	که ادبی محابست شایان شاه	زمین در زمان پیچیده مایه
خداوند یزدان زمین و زمان	کنند است هر کس یکین دکان	هم از پرورد هم از پیشتن	که عاجز لوازا سنا و غافل
که او را چاهم است عاجز لوازا	که ادبی پاس است ادبی نیاز	که ادبی نگون ست او بیکول	که او در نهائی است او را
که بر سر ترا فرض قسم قرآن	نگفته شما کار خوبی رسان	چنانچه شما کار خوبی رسان	که باقی بماند است پیچیده
چه مردی که از غل خوشان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی	چه خوش گفت فردی خوشان	که آتش دمان را بدوستان کنی
که با بار آمد حضرت آیم شما	ازان روز پاشی و شاد شما	دگر تو این هم فراموش کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
اگر کار این بر تو سببی کر	خداوند باشد ترا صبر و	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
را من ندانم که یزدان شکی	برآمد ز تو کار با پر صبر	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
اگر خدا ترا بخوردی قسم	را اعتباری نه این ذره دم	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
خوش است شاه شاهان او رنگ	چه چالاک است است چالاک	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
که ترتیب دانش و تدبیر تیغ	خداوند و یک و خداوند تیغ	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
که بخشش کبیر است و جبار	ملایک صف چون شریاست کوه	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
منم کشته ام کو بیان بت پرست	که او بت پرست اندین بت پرست	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
به بین قدرت نیک یزدان پاک	که از یک بدو نیکه ساند ملاک	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
رہائی و در نهائی و هد	زبان از بصفت آشنائی و هد	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
هری آنکس از دواست باز کنی	رحمی بران رحم سازی کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
چه دشمن کزان حید سازی کنی	اگر رنجا بردی را ضعی شود	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
ترا اگر نظر هست شک و زر	که مارانگاست یزدان شکر	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
تو غافل مشوزین سبخی سرے	که عالم بگذر و سر جا بجائے	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
تو گر چیر عاجز خراشی مکن	قسم را به تیشه تراشی مکن	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی
خشم دشمنی گر هزار آورد	نه یک سوئی او را آرد آورد	که آتش دمان را بدوستان کنی	که آتش دمان را بدوستان کنی

واگور و حی کی فتح

المنج و ایچواریو دار یکپه	الکاو و پاو و ابروون ایکه	الار و و پش و اریک و اریک	المنج و ایچواریو دار یکپه
---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

پیدا و امیدوار کردن کام ایت نشینیم را چه دلیله هم اندران بچون شیر مست سیدانائی دولت پرست محمد خوش دین دانای خضر نه بگوید بگویم جواب تا ما بقتل بازمانی کنیم بر او پاس پانصد هزار را و هر مونگ یک خودیم خواست که تخم بریزی کن ش ماه گشته دوان فن دار پیر و دولت بارش ازو هاتان نهد ده هزار نه صد هزار و شش انه را بت سوگی پش ت بر تخت مانده حبیب لمنما تخم برگرفت ز به بین تا بگوید زبان اما پیش خشیده من پرسید پیش چه کرد در بعضی بکار آمدند نه بخشش تو ما را فهمیم فیل و دوه هزارست دو خشتان و گشتوان با دوه پدم و نیارزد خدا و گشت سر بست ز دود شایسته بت به عقل آلوده خضر بر او رنگ شایسته بن و گرشاه که او کرد شاهی که او گشت ه که خجسته و ساسی کنم	اکید و امیدوار کردن کام نقشه بدو تر و ما تو میب که چایک کاست گشت خ ازین اندرون پادشاهی کس که زردان خناس است از نو نمایم تو حال این با صواب دنان پس بکار از مالی کنیم ز زر ساخته زین چون نوبار ازان مرد آزاد عاقل عظیم خردانمیش بریزی کند پدید آمده سینه و خیمه بار بسی گشت خرد و دانه ازو چو کوه روان بچو دریای نیل همه زر بار و همه نقره چو دوستان سپید است شش پیشش و آمدند به قیام جواب سخن را علم برگرفت چه بخشیده شد بخش هر کس کن چراغ جهان آفتاب یمن که بعضی به بخشید بعضی ببرد بخشش اندرون به شمار یکی دانه مونگ و دگر خودیم پراز زر بار و همه نقره بست بسی تیر و تیشیر قیت گران که دودیده شد دیده دوست که نامی از دوشهر و چلی شدست سزاوار تحت است تاج نه رفتار خوشتر نه گفتار خضر که صاحب شعورست مالک هی نه دانش پرست و نه کانه بورد پوشید و تی و روان شدست پیش خودش کار و دلی کنم	ار یک و یک و یک و یک و یک و یک که او را پس بود سپیدان چهار چهارده شش پیش سپیدان خواند نشیند این چو داناتی روشن بود را قدرتی نیست اس گشتست سرا نگیس که زوایش یاری به یکی را و دلیله ده هزارست سیم را و دلیله ششصد هزار بیاورد بر عقل خانه کزان و فن کرد و سرود زمین اندران بر زبیده سالی تخم کزان خیال زیاده شد دولت و نظر نگیرید از و اسب پانصد هزار هزان و ال نو شهر اعظم بست بگوریده دو برین نمط سال بگوید به پیشین کا عظیم بار گفته چه بخشید ایشان هزار چون نشیند سخن میپایان مان بگوید که مردند بعضی مهم سیوم را پرسید شتران شما چوم را پرسید که ای بیخفت شود که حکم تا بیاریم پیش هم آن اسب ده صد هزار و امید بسی شتر بنده و زربخت یار که یک مونگ یک شهر و کام خوش آمدند بهیر مال و حبیب زبید از و مرو تاج و نگین پس خواست که او را پیشانی هم خطایش که گشت لکه و دیپ که او را پرور سرسکه شش تان به ساتیاسر سبزه رنگ که مارا بکار راست و دلیله	خداوند بخشیده رنگ رنگ که در زرم و زرم و زرم و زرم جدا بر جدا کسی زرتشاند بنگین پاخ علم بر کشت و سخن گفتن و بکار جان سخن بکار جهان کا سگاری و همه بهستی دست زنجیریت همه نقره بار و همه زر نگار و گزیم خودش بستن ازان نظر کرد بر شکر صاحب گران به پرورده او را برین اندران که زودانه شد دانه با ای انا همه زر زرین و همه نقره بار که مایه ازان شهر و دلیله بسی گشت ز دولت بی زوال چه بخشیده ام من به این شمل به کا عذ به بین تا زبانش یاد فرشته صفت چون ملایکان که ما هم با فیل بخشیده ام کجا تو به بخشید ای جان ما سزاوار همیم و شلیان تحت همه فیل و اسب همه شتر پیش هم از زرین بشمار آورید در و جامه هم آستین بشمار که سوگی بین شهر و نام شد خطایش به دود او را چه دیپ بر آن عقل و تدبیر ز آتافین نه دولت خوش را آگاهی هم خلاف به بخشید مال و حبیب که بگوید کس گنج را بر کشتاند که مارا بکار راست و دلیله
--	--	---	---

واگپوروجی کی فتح

خداوند دانش وہ دادگر	رضا بخش روزی وہ ہر ہنر	اماں بخش بخشنہ و دستگیر	کشایش کن و رہنمایش پذیر
حکایت شنیدم یکے نیک مرد	کہ از دور دشمن برآمد گرد	ختم افکن و شاہ چین و لہزار	غریب انوار و خیم مالگہ از
برزم و بر بزم و ہمہ بندوبست	کہ بسیار تہیت شہیادست	والہ پیالہ زر زم و نیرم	گوگشتی کہ و گیکہ یلے شد ہر زم
ز تیر و تفنگ بچھا سوختہ شد	تو گوئی کہ در شکم انداختہ شد	چو ماش کرانش مطاعش عظیم	کہ ملکش ہے بہت بخش عظیم
از پادشاہی کا خرد داشت	تستند و پیران ادیشی پت	ز تو پس کہ پادشاہی وہم	کہ تاج و اقبال بر سر ہم
کہ امر و از خانہ بپردن کند	کہ بہت اقبال بر سر بند	بپوش اندامد کشادہ و عظیم	بگفت سخن شاہ پشیمہ رسم
نہ پاؤں دست و نہ چشم و زبان	نہ ہوش نہ بہت نہ بہت کسا	نہ ہول و نہ بہت نہ چیدہ ہوش	نہ بینی نہ بینا کی ہر دو گوش
سراگس کہ بہت از نالیش بود	وزاں دور وین پادشاہی بود	عجب ماند و انانی و در این جواب	سخن بار و دیگر کند با صواب
نگہ کش در آمد و زنگش گرفت	جواب سخن را برنگش گرفت	چپ و راستش کہ در چہ زبانی	بکہ وہ سخن چہ کبر کسان
کہ ای شاہ سہیلیا رنر	چرامی تو گوئی و رین کارنر	کسی را شوکارا رین ہر زبان	وزاں بہت عیب است ظاہر جہاں
کہ این بہت عیب تو گوئی نہر	کہ ای شاہ شاہان ہمہ بخوبی	کہ در جنگ پست و نہ دشنام داد	نہ انگشت بر حرف و دشمن نہاد
نہ آرام دشمن نہ از دست	جواب گدا را عدد را بہت	نہ لیسندہ را جانہ حرف او بند	سخن را بحق جایی شرف او بند
نہ اوستا و داد جالی سخن	فراوشتگی چون بکار نہیں	بہت صحت کس نہ اداں کہ	بہش نام را و چو تو گوید نہر
نہ بید و گزن بچشم خوش	نہ بکار کس کہ و نظر بدش	نظر کرد کس بر نہ صرف طرم	نظر و بہت پر شکر زبان ملام
نظر را بود کار دیگر بہت	شای تو تحقیق او کو بہت	قدم طنادہ بود کار کار	نہ در جنگ پس پا و بہت نہر
نہ در کار و زدی نہ دل شکنی	بخانہ خرباز نہ رہنمی	نہ کس دعا کے نگوید سخن	بخویش خراشی نگوی سخن
بہو کار کس و نہ اوند پائی	کہ او پائی بنگ است گوئی	بہر زدی متلع را نہ آلودہ	بخویش حرام او کشاید نہ دست
بخود دست خواہد بگرند مال	نہ رعیت خراشی نہ عاجز سوال	و گزن بخود دست انداختن	رعیت خلاصہ نہ بر تاختن
نہ خود دست رشوت نہ آلودہ	کہ از شاہ دشمن برآمد گرد	نہ جایی عدد را دید وقت جنگ	بپارش دہد تیر تر کش خدنگ
نہ زامش بہد اسپ را وقت کار	نہ جایش عدد را دید و دربار	کہ میدست او بہت گو پر نہر	با لوگ و نہ بہت کس
نگوید کے بد سخن غین زبان	کہ ادبی زبانست ظاہر جہاں	شنیدن نہ بد سخن کس را بچنگ	کہ او بہت بی گوش گوئی ہوش
کہ پس پردہ چغلی شنیدن یکس	وزاں خود شناسی کہ گوئی پیش	کسی کار بہد را بگز نہ لوسی	کہ او بہت بی بینی و نیک خوی
نہ خوبی و نہ بہت جو با خدا	کہ بہت درازا و درازاں	بپوش اندام ہمہ وقت جنگ	کہ کویش کہ بہد یا بہ تیر و تفنگ
کہ و کار انصاف بہت است	کہ در پیش عزیزی او عاجز است	نہ چیدہ کند وقت و کار زار	نہ بہت کند دشمن بے شمار
سراگس کہ زمین بہت عاری بود	بکار جہاں رزم سازی کند	کہے را کہ این کار آمد پسند	و زان شاہ باشد جہاں احمد
شنید این سخن دور و نا وزیر	کہ عاقل شناس است پوزن پیکر	کہے را شناسد بہ عقل ہی	مراد را بہ تاج و تخت و ہجہ
بہ بخشید او ہی تخت و تاج	کہ او شناسی کہ رعیت نواح	بیرت و را یہ بہ پیران چہار	کہے گوئی گیر و ہمہ وقت کار
سراگس کہ عقل یاری دہد	بکار جہاں کا کاری دہد	بہد سا قیا سا غر سبز رنگ	کہ مار بکار است در وقت جنگ
بہد سا قیا سا غرین پان	کند پر حد سالہ را لہو جان		

کہ روزی دہداست رازق جم	سہائی دہ رہنمائی کریم	ہول افزائی دانش و دادگر	زراجش روزی دہ پر سپر
حکایت شنیدم یکی شکیان	چو تمشاد قدے بجوی چمن	کہ او را پدر راجہ اوتر ویش	بشیریں زبان سچو اخلاص کش
کہ کد برای سہ غسل گنگ	چو کپہر کان بچو تیر و تفنگ	بہیں خواست اورا سو کپہر	کے رائے کد اید اورا دہم
بگوید سخن دختر نیک تن	کے ٹو پسندارا ورا بکن	نشانند در کاخ ادھت جہن	چہا ہے ہے آفتاب یمن
وہاں دہل را وہاں برکشاد	جواب سخن را غدر بر نہاد	کہ این راج ای را جہا بیتیار	کہ وقت ترو دہیا موختہ کار
کے تو پید آمدت این زمان	وزاں پس بدامادی اید بیا	نماند با ورا جہا بے شمار	سپندش نیاید کے کار و بار
ہم آخر کی راجہ سوہٹ سنگ	پسند ایدش سچو غران ہنگ	ہم عمدہ راجہ پیش خواند	جدا بر جدا دور مجلس نشاند
پوسیدہ رای دختر نیکوئی	تراکس پسند اید زینہا بجوی	روان کہ وز نامہ داران پیش	بگوید کہ این راجہ اوتر ویش
کہ او نام بتش پچہ تراستی	چو ماہ فلک آفتاب ہے	ازیں راجہ اس نیامد نظر	وزان پس ازینہا بہ بین پر گہر
نظر کرو بر راجہ نازنین	سپندس نیامد کے نشین	سو کپہر وزاں روز سو قوف گشت	کہ ناظم بر خاست در وازہ لب
کہ روز و گر شاہ زرین سپر	برا و رنگ برآمد چوروش گہر	وگر رفتان راجہ ہا خواستند	وگر گوہ بازارا راستند
نظر کن بر دیتوای دلربائی	کہ او نظر دور بیا مد بجا کے	بہ بین اندر آمد گل انجن	کہ زر آب رنگ است سیابن
روان گشت در راجہا بشمار	گل سرخ چوں گنبد زرنگار	بند ویدول راجہ ہا بے شمار	بختہ زمین چوں علی کارزار
ہر دو بانگ بروی کہ خاتون خوش	کہ این عمدہ راجہ اوتر ویش	وزاں دختر است این پچہ تری	چو ماہ فلک بچو چور و پرے
سو کپہر و آمد چو ماہ فلک	درستہ صفت از چو دانش ملک	ترا دولت اقبال یاری دہد	کہ این ماسر و کامکاری دہد
سپند آمد اورا سوہٹ سنگ نام	کہ روشن طبیعت یلخت مدام	روان کہ در بروی ویش گل	کہ ای شاہ شاہاں روشن نماں
کہ این طرز لالہ برگ من	کہ لایق شہاست این را بکن	بگوید کی خانہ بانو مرست	کہ چشم از و ہر دو آہو تراست
کہ این را من برگز نکر دم قول	کہ قول قرانت قسم رسول	بگوش اندر آمد ازینہا سخن	بگوش در آمد زن نیک تن
کے فتح مارا کہ وقت کار	وزاں شاہ مارا شود این یا	بگوئید سیدان چو شید جنگ	پوشیدہ خفتان پولاد رنگ
نشتہ بران رتہ چو ماہ میر	بہتند تمشیر جتہ تیر	بمیدان در آمد چو غرنہ شیر	چو شیر است شیران گن دل دہر
پوشیدہ خفتان چو شید جنگ	بگوئید سیدان تیر و تفنگ	چہاں تیر بالوں کند کارزار	کہ شکر بکات مدش بے شمار
چہاں یان بارید تیر و تفنگ	بے سردمان موہد جابے جنگ	شہ نام گج سنگ در آمد جنگ	چو کپہر کان بچو تیر و تفنگ
بگوش در آمد چو عفریہ مت	نیکے گزرا نیل پیکر بہت	یکے تیر زو بالوی پاک مرد	کرج سنگ از اسپ آمد گرد
وگر راجہ زن سنگ در آمد برش	کہ پرداں چون در آمد کوش	چہاں تیخ زو بالوی شیر تن	بختاد دل سنگ چو سر و کمن
یکی شہرا نیسروگر جودہ پور	خرامیہ بالو چو خشنہ در	زروتیخ بازو در بالو سپر	بر خاست شعلہ بی چون گہر
سیوم راجہ بوندی و کامد ویر	چو بزچہ آہوی غرنہ شیر	چہاں تیر زو ہر دو ایرد سکیخ	بختاد و امرنگہ چو شلخ شریخ
چوم راجہ جینگہ در آمد مصاف	بگوش اندرین شد چو کھنکھ	بہاں خور و شربت کہ یار چوم	ز جی نگہ بی یک نیامد قدم
یکی شاہ رنگی پسندی دگر	بمیدان در آمد چو شیر زبر	سوم شاہ انگیز چون آفتاب	چوم شاہ جیتی چو غری بہ
یکی را بنو نیزہ ملیت دگر	سوم را پیاو چوم را سپر	چہاں می بہتہ بر خاست بان	سوی آسمان جان پروان
وگر کس نیامد بتنا کی جنگ	کہ پیش نہ آمد دلاور رنگ	شہرستان چون در آمد نفوج	بہ خانہ آمد ہمہ موج موج
ہر روز و گر روئیت سپاہ	برا و رنگ در آمد چو گر شاہ	در سوئی یلاں ہمہ ستند کمر	بمیدان جتہ سپر بر سپر
بزدین آمد و ایر مصاف	یکی گشت بایل کی گشت فنا	چکا چک خاست تیر و تفنگ	خطا خط در آمد ہمہ رنگ رنگ

زیر و زو لپو ز تیخ و تبر	زیزه و ناخ و ناوک سپهر	یکی دیو آمد که زاغ نشان	چو غرنده شیر سحر پیل دمان
کند تیر باران چو باران سیخ	برخش اندول برق آموختیخ	بخش اندر آمد دمان و دهل	چو پرگشت بازار حاجی احیل
بر آنکس که بران شود تیر شصت	لعبه پیلوی پیل مردان گشت	سپاهکس بی تیر و بر کسان	بختاد و دیوی چو چرخ گران
و گر دیو گر گشت آمد بجنگ	چو شیر عظیم بچو پران پلنگ	چپان رخ گو پال انداخت سخت	بختاد و آلون چو از تیخ درخت
و گر کس نیامد از دوازده	که به جنگ چنین ماه و دس	نه چین سرتاج رنگین باد	بلای عیارش و هن برکشاد
شب آمد کی فوج را ساز کرد	ز دیگر و صخ بازی آغاز کرد	که انوس انوس سیات با	ازین عمر زین زندگی زین حیات
بروز و دگر روشنیست فکر	بر او رنگ در آمد چو شاه و دگر	سپه و بر خاست از چو تیر جنگ	روان شد بر گوشه تیر و تفنگ
روار و شده کینه کوشش	که باز وی مردان بر او درویش	چو شک تمامی در آمد بکام	یکی ماند ادست سوبت شک نام
بگوید که ای شاه رستم زمان	تو مارا بکن یا بگیر این کمان	برزم اندر آمد چو شیر زبان	نه نشستی و هم بانو بچپان
پوشید خفتان چو شیر جنگ	بکشید چو شیر مرو و ننگ	بجاش در آمد چو شیر عظیم	بکیر کمان کرد بارش کریم
چپ و راست او کرد خم کوراست	گر پوه کمان خرچ و پچی نکاست	بر آنکس که نیزه بختاد و دشت	در تا گشت شستی همی چار گشت
بیاد بخت با دیگرے باز پر	چو سرخ از دها بر من شیر بر	چپان بان افتاد تیر و تفنگ	زمین کشتگانش شده لال رنگ
کند تیر باران روزی تمام	کسی رگشتی ز مقصود کام	از جنگ چو ماندگی مانده گشت	بختاد هر دو در این بین و دشت
سپهتاه روی سپرد ادرومی	و گر شاه پیدا شده نیک خوی	نه در جنگ آسوده شد بیکان	بختاد هر دو چنین کشتگان
و گر روز بر خاست هر دو بجنگ	بیاد بخت با یکدیگر چو ننگ	وزان هر دو تن کوره گان شد	کز آن سینه کاهن از دل شده
برخش اندر آمد چو جنگ ننگ	بے شکسته یوز مک و پلنگ	که ابلق سیاه ابلق یوز پوز	برخش اندر آمد چو طاووس بود
ز ره پاره شد و خفتان جنگ	ز بکتر ز برگستوان با خدنگ	چپان تیر باران شده کارزار	ز بکتر زره با بر آمد سزار
برخش اندر آمد چو شیر و ننگ	زمین گشت سم بچو پشت جنگ	چپان زیاده شد آتش تیر بار	که عقل از مغز رفت بوش بار
چو آد بخت هر دو هم جای جنگ	که تیخ از میان گشت ترکش جنگ	چپان جنگ کردند تاج و جام	بختاد مور حیت خورد و طعام
بخود مانده شد هر دو در جنگ	چو شیر زبان و چو غران پلنگ	چو جی بر روز و دیار زرد	چپان گشت چو گنبد و دگر
سیوم روز چو گان نبود آفتاب	چپان گشت چو ریش آفتاب	بر خاست هر دو در آن حال جنگ	روان کرد هر سونی تیر و تفنگ
چپان گرم شد آتش کارزار	که قیل و دود هزار آید بکار	بکار آمدش اسپ بختاد و دگر	همه جوان شایسته نامسدار
زندگی و عینی و اوراق رائے	بکار آمدش اسپ چون باد بکار	بے کشته آمد جنگ شایسته شیر	بوقت تیر و دگر و لیسیر
بهنزدین آمد و او بر سیاه	خمی خون ماهی اگر تیخ ماه	بجنگ اندرون عوطه غازی	زمین سنگ شد از شتم تازیان
شخم با دپایان فولاد نال	زمین گشت بستی پلنگ مثال	چرخ چپان خسته باده خورد	شهی تاج دیگر برادر و سرد
بروز چهارم طپید آفتاب	بجمله در آد بخت زین طناب	و گر دگر مردان بستند کمر	میان کرد داشت بر و سپهر
چو پیش اندر آمد بکشد جنگ	بروش اندر آمد چو کشتن جنگ	چو روز کشته هزار میل	دود هزار اسپ چو دریای تیل
بکار آمده پیاده سی صد هزار	چو انم و شیران از سوده کار	کند و رفته رفته چهار و زار	بشیر افکن و جنگ آموخته کار
که از چار تیر اسپ کشتن چهار	و گر تیر کشتن سیر پیل بار	سیوم تیر و در و دگر و شمشیر	که ماری بچو رسوای گنج
چهارم بر و تیر خیرش نیافت	که برش بر خاست برش نیافت	بر و چو چو چم کیسیر نازنین	بخوردند هر گ بختد زمین
بنانست که این مرد و تیر و گشت	بختاد و بلوم بچپن شیر مست	که از رتبه بیامد بر آمد زمین	خرامید شد پیکر نازنین
یکدیگر برو داشت یکدیگر	تیر و دگر آمد چو پران مقاب	بگوید که ای شاه آرا و مرد	چرا خفته هستی تو در خون کرد

گلوید کای بالوی نیک بخت	چرا تو بیا مدبری جیسے سخت	اگر مرده باشی بیاریم لاش	اگر زنده باشی بیرون سپاس
مر آنکس که خواہی بگو من و ہم	تو می شيردل من غلام تمام	خداوند باشی تو ای کار سخت	تو مارا بیکبار کن نیک بخت
بزدل پست پا و کش دس و چشم	بمهر روش شاهان پیشینه رسم	بیضا و بر رتبه بیا و روزاں	مژد و لوتش شاه شاهان زمان
بہوش اندر آمد و چشم کشاد	گلوید کلاہاکی مارا ہنسا و	گلوید ترا ظفر جنگ یا قسم	بکار شما کن خدا یا قسم
پشیمان شود سخن نفس نفوس	مر آنکس که گوی تو بر من نفوس	بدہ ساتیا جام میسر و زہ نام	کہ مارا بیکبار است روزی تمام
تو مارا بدہ تا شوم تازہ دل	کہ گوہر بیارم زاکودہ گل		

واہگور و جی کی فتح

تو می رہنما دتوی و کش	تو می دستگیر اندر سر و دسرا	تو می آنکہ روزی وہ و ستیکر	کر جی خطا بخش و انش پذیر
حکایت شنیدم کی قاضی اش	کہ بتر ندیدم کز دد یکیش	یکی خانہ ادب لوی نوجوان	کہ قربان شود ہر کسے نوجوان
کہ سون سیر راہ فرود سپرد	گل لالہ را داغ بر دل شدہ	کڑاں صورت ماہ را بیم شد	ز شک سوختہ از بیان نیم شد
بکار از سوئی خانہ پروں رود	بدوش زلف شود نبل شود	گر آبی بدریا بشوید رخس	بہ ظاہر ہی شود گل رخس
بغم افتادہ ہماں سایہ آب	زستی شدہ نام ز گس شراب	بدیدش کی راجہ نوجوان	کہ حسن الجہاں است ظاہر جہاں
بگفتا کہ اسی راجہ نیک بخت	کہ مارا بدہ ہاکی نزد یک تخت	نخستیں سری قاضی و در تاش	وڑاں پس کہ این خانمان اوڑاں
شنید این سخن ماول اندر رساد	نہ راز دگر پیش عورت کشاد	نوحی شوہر راجہ خوش خفتہ دید	نہ روتخ خود دست سر و برید
سہیدہ سراور داروان جاکی گشت	درا نجا سولہ نگہ کشیدہ است	تو گفتی مرا اینچہ نہیں کردہ ام	بہ پیش تو ایں سر من آدوہ ام
اگر سر تو خواہی سرت میدہم	بجان و دل دبر تو عاشق شہم	کہ اطلب کن آن عہدہ تو ستیہ	بفرمہ راجہ جان من کشیہ
چو دیدش سیر راجہ نوجوان	بہر حسد گفتا کہ اسی بدیشان	چہاں بد تو کردی خداوند خوش	کہ مارا راجہ عاری ایں کوہ پیش
ز تو دوستی من بیاز آدم	نکر وہ تو من و دنیا ز آدم	چہاں بد تو کردی خداوند کار	مرا کردہ باشی جنس روزگار
میداخت مرا و در بجان دست	برو سیہ زوہر زرد و دست	مرا پست وادی ترا حق و ہند	وڑاں روز مولا بر قاضی شود
میداخت سفانہ آمد مبار	بان لاش قاضی بخند و راز	میداخت بر سر ز خود دست خاک	بگفتا کہ خیر ندی اراں پاک
چہ بدکار کرد ایں کے شور بخت	کہ قاضی بجان گشت یک تخت	بہر جا کو یا بند خوش نشان	ہماں راہ گیر مدہ مہر و مان
با نجا چہاں خلق استا ہکود	بجانے کہ سر قاضی افتادہ کرد	بدانت ہم عورت و مرومان	کہ این را گشتہ است راجہ ہماں
گر گفتند او را بہ بستہ سخت	قضا کی جہاں گیر بستہ سخت	بگفت کہ این را حوالہ کنند	بدل ہر چہ دار و در تاش نہند
بفرمود و را شور بخت	کہ سر این جہاں یک تخت	چو شہر را دید آن نوجوان	بلرزہ و نامہ چہرہ و دان
بگفتا کہ من کار بد کردہ ام	بکار شما طور خود کردہ ام	نمودہ اشارت بچشم بایں	کہ اسے بالوے سرور بالوے
ز حکم شما من خطا کردہ ام	کہ کار این بہیہ صحت کردہ ام	ظلام بدہ عہدہ کردم قبول	کہ عہدہ خدایت قسم قبول
کہ بخش تو من خطا کردہ ام	کہ ای جگر جان من غلام تو	بگفتا کہ ای راجہ پانصد کسم	نہ قاضی موزنہ دست آیدم
کہ اولتہ کشتہ پیرا این قسم	کہ خون ازین بر سر خود کم	چہ خوشتر کہ این را اخلاقی دہم	و سن حضرت کہہ اللہ ہم
بگفت این را دگوش خلاص	بجانہ خود آمد جبکہ وہ خاص	بہ بستہ بار و تیاری کند	کہ ایندہ مرا کامکاری دہد
دریغ از قبایل جدا میوم	اگر زندہ باشم بیاز آدم	متاع نقد جنس را بار بست	روانہ سوئی کہہ اللہ شہادت

چون ہامد دوسہ منزلش	سیا و آمدہ خانہ ازال و قوش	بہ لڑ آمدہ نیم شبانہ آن	چہ نمت عظیم و چہ دولت گرا
برانت عالم کرا جایی گشت	چہ و اندکے حال بر سر گذشت	بدہ ساقیا پیالہ فیروزہ فام	کہ مارا لکارا ستور وقت طام
بمن وہ کہ خوشتر و ماعی کنم	کہ روشن طبع چوں چراغی کنم		

واگوروجی کی فتح

خداوند بخشندہ دل کشائی	رضا بخش روزی وہ و رہائی	نہ فوج و نہ فرس نہ فروغ و نہ	خداوند بخشندہ ظاہر و ظہر
حکایت شنیدیم دختر وزیر	کہ حسن الحبال است روز خیر	وزراں قیصر شاہ رومی کلاہ	دخندہ کشمش و خندہ ماہ
یکے روز روشن برآمد شکار	بہم پوز و از باز و بحری نزار	بہ بین اندر آمد ز پنج پیر گاہ	نیز و گور واک ہو بے شیر شاہ
دگر شاہ مغرب و رآمد و لیر	چو رخشندہ ماہی چہ غزنہ شیر	دو شاہی و رآمد یکے جا بخت	کرا تیج یاری و پرنیک بخت
کہ از وزا قبال یاری و ہد	کہ نیردان کرا کا مگاری و ہد	بخشش و رآمد و شاہ دلیر	کہ بر اسوئی یک برآمد و شیر
بفریدن آمد و وا برسپاہ	تان را بنیادخت نیزہ چو کا	چیاں تیر باران پزان شدہ	رسین آسمان پر زگر گس شدہ
حقاقت بر خاست نیز و شان	یکے رست خیزی بر آمد از جہاں	چو صور سار نیل دم سمیر و نہ	کہ روز قیامت ہم میوز نہ
گریزش و رآمد نبر بی سپاہ	نیاب و رآمد جہاں غریب شاہ	کہ تنہا نمائد است شاہ عرب	بوقت چو پتین شمس چوں
چو تائبش نمائد شود دستگیر	چو زوی شود وقت شب الیر	بہ بستند شاہ را و برو شاہ	چو نہ ٹکن و پچھ بروہ ماہ
نجانہ خبر آمدہ شاہ ببت	ہم کار و زوی و مروی گد	نشستند مجلس روانائی دل	نخن راند نہما و زان شاہ محل
پوشید ز رفت رومی قباہی	مزمین بر نشست و بر آمد جہاں	روان شد سوی شاہ سز جہاں	کہان کیانی بر کش نہماہ
بہ پیش شہ غریب آمد دلیر	چو غزنہ ابر و چو درندہ شیر	دعا کرد کرای شاہ آزاد بخت	نزار و ریم و شایاں تخت
مرا کیاں آمد از بہر گاہ	دوسہ مد سوار و یکا ز فکل شاہ	کہ بہتر سمالت آرا مدہ	و گرنہ خروش نہتا بر سر
شنید این سخن شاہ خولا دتن	بلر زید بر خود چو برگ سمن	چیاں جنگ کردند زین کیاں	نہ انم مگر شاہ با شد جوان
کہ مارا بگیرد نہما زہ ران	ز پیشینہ شد وزیران خواند	نخناہے پیشینہ با او براند	چو ربدی چیاں کا پیاں
کہ از ملک یزدان بہا و رگرو	بیا و اکند تاخت بر ملک بخت	دسم کا بیان رازان نیک بخت	
م نہانم مگر شاہ ستش جوان		بہماں شاہ مجوسیان پیش خواند	حوالہ بخوش کہ اور نشان
تو از لوتی ازین سہلی چیز	گیری ای برادر تو از جان عزیز	زن بیچ و ستار و تابہ او	و گروست برشت و تخت نہما
نیز و تازیانہ برو چار چار	گفتا کرای بخیر بسیار	کہ آمد و ریں جاد و ریں گاہ نیت	کہ از رگدواہ ست یزدان نیت
بدہ ساقیا ساغر سبز بان	کہ صاحب شعور است ظاہر جہاں	بدہ ساقیا جام فیروزہ رنگ	کہ در وقت شب خون خوشنوع

واگوروجی کی فتح

خداوند بخشندہ بے شمار	کہ ظاہر ظہور است صاحب دیا	طیبت بحال است حسن الحبال	چو حسن الحبال است فضیلت
کہ اسفندیار از جہاں رخت برد	نسبا کہ خوب بہمن سپرد	ازاں دختر ہمہ رخ بر جہاں	کہ حسن الحبال است مہمالت
چو بہمن غشہ زین جہاں بود	بدختر سپردند کفن تاج و تخت	نشستند بر تخت رومی ہمای	کہ بوستان بہا راست صورت

چو بگذشت بروی زده سال چا	که پیا شد سنبه لوبهار	بهار جوانی نبود در رسید	چو بستان گل سرخ بر و کشید
مجن آمدش طوطی لوبهار	چو ماهی که بر خود کند لوبهار	مراحتش ز طفلی بدون و رسید	جوانی ز آغاز بروی کشید
دواع شد از حال طفلی مزاج	بهار جوانی در آمد بسیار	که بشت بر تخت شاهنشاهی	بقلم اندر او بخت کاغذ می
نظر کرد بر بچه گوهر نگار	که بروند در و نش بوقت غبار	بیاد بخت با او دوسه چار ماه	که کشمش فرمانده از تخم شاه
چو نیمه ماه گشته با بسته	بکوشش در آمد گریستن	تولد شده کودک شیر خوار	که خود شاه و شاه انگلی نامدار
که ظاهر نکردند سر بر جبهان	بعد وقت او را نگه داشت آن	ز شک عطر عنبر آد بخت	بر و عود از زعفران ریخته
بدست اندرون داشت و عقیق	روان کرد صدوق فیما عقیق	روان کرد او را کند جا ملک	نظر داشت بر شکر زبان پاک
نشستند بر و دلب گاه ذران	نظر کرد صدوق و ریا روان	همخواست او را بدست آریه	که صدوق او را شکست آورید
چو باز و بکوشش در آمد گران	بدست اندر آمد متاع گران	نکستند مهرش برای متاع	پدید آمده زان چو خشم ماه
وزان گاه ذران خانه کودک چو نیت	خدا من سپرداده این هم نیت	بیا در او را گرفته تحقیق	شکر کرد و یزدان اعظم عقیق
کند پرورش را چو سپهر عظیم	بیا و خدا قید کعبه کریم	چو بگذشت بروی سو چال	که ز دختری خانه آورد شاه
نظر کرد بر و سه بهای عظیم	بیاد آمدش سپر گاه در کریم	پرسید او را که ای نیک زن	کجا یافتی سپر خوش فوی من
بدانیم خوانیم شناسیم من	یکه من شناسم نه دیگر من	دو دیدند مردم که خواهند زد	که از خانه گاه ذران زد
بخوانند او را به سینه بخت	پرسید او را که ای نیک بخت	بلویم ترا بچو این یافتیم	نمایم تو حال چو ساخته
که سال خدای ماه در وقت شام	که این کار را کرده ام من تمام	گر فیت صدوق و ریا عقیق	یکه دست او یافتیم این عقیق
بدیدند گوهر گرفتند زان	شناسد که این سپر من است	بروتازه شد شیرستان از	بزد سینه خود در دوستان او
نشاسید از و هر دو لب بر کشاد	که ظاهر نکردش دل اندر نباد	و گر زرقنده زده فلان	مرا خواب داده بزرگ همان
تران که فرزند شبیده ام	چراغ کیا مرا در خشیده ام	ز گنج و زرش گوهر و تخت داد	وزان سپر را خانه خود نهاد
بگفتش که این را زو یافتیم	که دارا انباش ازو ساختم	که شاهای جهان را بدو میدهم	وزان تاج اقبال بر سر نهاد
مرا خوشتر آمدان صورتش	که حسن الجمال استش صورتش	که از شاه او چوین خبر یافتش	که دارا انباش مقرر شدش
ازان شد شاه دارا دین	حقیقت شناس است عین عقیق	بده ساتیا ساعر سرخ فام	که مارا بکارا است وقت مدام
بده پیاله فیروزه رنگین رنگ	که مارا خوش آمد بجهت جنگ		

دا بگور و جی کی فتح

خداوند بخشنده دل قرار	رفا بخش روزی ده دو بار	که میراست پیراست بر و جبال	خداوند بخشنده هر یک مان
حکایت شنیدیم شاه عظیم	که حسن الجمال است صاحبکم	که صحت جبال است حسن الجمال	همه روز از سایش رود و جام
که سرنگ دانش ز فرزانگی	که از مصلحت مدح مروانگی	وزان بالوی بچو ماه جوان	که قربان شود کسی نازوان
که خوشترنگ خوشگوی و خوشحال	خوش آواز خوش خور کی خوش	بدیدن که خوشگوی خوبی جهان	ز حرکات کرون خوش خوش زبان
دو پیران ازان بود چوین شعله	که روشن طیوت حقیقت گواه	که گتخ دست است چالاک جنگ	بوقت ترو و چو شیر و ننگ
دو پیل افکن و بچو شیر افکن	بوقت دعا شیر و شیرین است	یکه خوبرو و گرتن چو سیم	دو صورت را و از اعظم عظیم
وزان مادر بر کس آشفته گفت	چو مرواست گل چین گل پرست	شبانگاه در خوابگاه آمدند	که زور آوران و زنگاه آمدند

نخروند پس پیش خود و کلاں نبرد و دوستش سر خوشی نخروندی مرد و آن گشت ست در بنام جانی زمین ہم ندا و با خزن این ترک و میا کنم پرسید او آکا سی نیک زن نہ خور و پری ام نہ نور جہاں بدین تر امن بس آرزو ہم بدانش تو دانی و گراس و فنا بیری و گرو و زامید ستکار روان او شدہ با تن نو جوان کہ قسم خدا من ترا میکشم بسین گردش بیوفائی زمان فریدوں کجا بمن اسخند یار کجا شاہ شہور بابر کجا ست مہن دہ کہ خود را پرورش کنم	می در و در اشکال مہاں بجیش در آمد بگردند شور گرفتہ شمشیر فولاد دست بدلیزد و زرخ مرارہ کشاو فقیری شدہ ملک چین میروم مہایوں درختے چوسر و چین منم و خورشید زالمستان مگوی تو ہر چیز بخشیدہ ام بیاد آمدش مدتری بیوفا چونقا را زبانشہ تو بہار نہ خود و پری آفتاب جہاں کہ از جہاں جانی تو برتر گشم کہ خون سیادش نمائند نشان نہ وارا بدار اور آمد شمایا مہایوں کجا شاہ اکبر کجا ست بیخ آزمائی شکوہش کنم	بدانت کہ از متیش میکشت مگوید کہ اسے سلماناں پاک کہ اپس را بزوان بکناز وند دو چشم مرا بین چہرہ گرویدہ کہ آکجا بدیدند خوش خواہ گاہ کہ خود و پری تو چو نور جہاں بہر پیش در آمد پریش نمود بنگام پری جوان میوم وزاں جابیا مد بگیرو چوہا کہ برخاست پیشش نمائندہ بدین وزاں شاہ آفتاب گشت عذر کرد و زوچوں دوسہ چاربا کجا شاہ کینخسرو جام جسم کجا شاہ اسکندر و شیر شاہ بدہ ساقیا سرخ رنگ و رنگ	نزد تیغ خود دوست ہر شکست چرا چو نیک گشتی ازین جامہ پاک بدیدہ مرا مرد و این کشتہ اند کہ این دیدہ خون این دیدہ نشتہ است بر کار زبان چوہا کہ ماہ فلک آفتاب مہاں نبردش زبان را بفرقت کشود بیک مہاں یار من میروم کہ از ان جا و از بود و نخب گاہ نہ آب و نہ توشہ نہ از خود خبر کہ از خود خبر رفت از ہوش دست ہم آخز بگفتن وزاں کردار کجا شاہ آدم محمد خاتم کہ یک ہم نمائند است زندہ کجا خوش آمد مرا وقت نزدیک
--	--	---	--

والگوری کی فتح

کمانش کرامات اعظم کریم حکایت شنیدیم شاہ فرنگ بوقت شب اورا بخواند پیش یکے سوئی چین را بخواند پیش بماند مہر کہ این ہم زلت پرسید اورا کہ اسی نیک بخت نظر اندرون بہرہ مند پیش گفتا کہ اسی سرود سستین برولے مہاپیک گلزار ما رواں شد کیرک شنید این سخن کہ ظاہر کمانہ اسباب خویش تو گوی من آنجا گریزان تو چو خیمہ یکجا چون بے خبر	وزاں بخش رازق رہا کوریم چو باز نشت دشت پنگ بدین مہایوں بیالائی پیش کہ از موئی چینی بر آورد پیش کہ در پیکری چون پری عظمت سزاوار شاہی است شایان گشت بدین شہے و سپد پیش چراغ فلک آفتاب مین کہ در پیش یار و خادار ما مگوید سخن راز ستارہ بن کہ دیدن جہاں را بکوار خویش کہ امرو از جہاں خیران تو خبر گشت شد شاہ او شیر تر	ترا گردید این زمان و زمان نظر کرد و بزچہ گوہر نگاہ میاد بخت با آدمہ یک دگر بروہر کہ بیند اند سخن بدیدند اورا یکے روز شاہ کہ زن تو کدیمی کرد و ختری شاہ نگاہ بردش و مدد جانہ خویش وزاں بہر مارا بہ طیل تو گشت پیش اورا بیاری مرا زبان کنیزک شنید این سخن بخوادہ مرا شاہ اسے بار ما نہ ترسی علاج ترا سے کنم وہاں شنید این کنیزک سخن	ملوک و ملائک ہماں بدین مہایوں جوان استوار کہ ظاہر شود ہوش بیت ستر کہ از روی مروی شدہ شکل کہ مقبول شود چو شہ ماہ کہ ملک کراٹو کہ خواہرے یکے را بخواند پیش کہ ماہی یافتہ از اسب گل بہ بخشم سر سبہ گنج ترا بہ بچیدہ بر خود کہ پوشاک سن مصلحت دہ و خادار ما بدین در چار پائی نہسم ز جنبش بلرزد سرتا بہن
--	--	---	---

بیامد کرو جائے کو حققتہ دید نچسید یکجا یکے خواب گاہ دران روز گشت دیبا بدوگر دگر روز رفتش سوم آمدش بہ حیف است آنرا حید یا فتم نہشتم روز آمد بدیدہ دران حققت شناسید حال دگر بہ بین بے خبر بد خراشی کند بہ ساقیا جام سبز مرا زرتا قدم بچو ہر شش طلبید مرا داغ افتد بہ یزدان گواہ میں حققتہ دیدند یکجا بہر بدیدند یکجا برتا فتنش کہ تیری کمان اندرون ساختم بہ بختی در آویخت گفت از دنیا کہ مایل بے گشت او تا بسر کہ بی آب سر خود تراشی کند کہ سر سبہ من گنج بخشم مرا	بدانت این را خبر دار شد جداگر بہ سینم ازین خواب گاہ درینا ازان گرا حید یا فتم بروز چوم آمدید نہ حققت ندیدیم دشمن بد وزم بہ تیر ندیدیم دشمن کہ ریزیم خون بہ بین بیخبر را چہ کارے کند بہ ساقیا ساغر سبز فام بروز ازان این خبر وار شد جداگر بہ سینم ازین خواب گاہ درینا ازان گرا حید یا فتم بروز چوم آمدید نہ حققت ندیدیم دشمن بد وزم بہ تیر ندیدیم دشمن کہ ریزیم خون بہ بین بیخبر را چہ کارے کند بہ ساقیا ساغر سبز فام	بروز ازان این خبر وار شد جداگر بہ سینم ازین خواب گاہ درینا ازان گرا حید یا فتم بروز چوم آمدید نہ حققت ندیدیم دشمن بد وزم بہ تیر ندیدیم دشمن کہ ریزیم خون بہ بین بیخبر را چہ کارے کند بہ ساقیا ساغر سبز فام
---	---	---

واپوروجی کی فتح

غفور و گنت بخش غافل کش است شنیدیم سخن شاه مازندران کہ سپری لڑاں بود در شغف دزیری یکے بود ز دہوشمند بکتاب سپردند پرو و طفل بہشتند در انجائی طفلان بے در کتاب کشاید صفت از زبان وزان در میان بود دیوانہ ترین سخن ہر یکے را نہ ہر یک کتاب کہ شیر علم و علم بر کشید انجونی در آمد گل بوستان برید ہی ازان اندرون ہر دوش چنان ہر دو آویخت با ہم زینہ در این حال گذر زبان مردون چہ آزار گشتہ بگو جان ما شنید این سخن را جوابش نہاد بروز روز گشتہ طفلی عبا نخستاید اور از حات وزان جدلی مرا تھ تو یک قطرہ نیت کہ نہاں سخن کرد یاران خطا	چہا نالونی سبتہ نہاد بیت کہ روشن دل و نام بروش نہاں کہ حسن الحمال است صاحب امیر رعیت نوازا است دشمن گزند کہ طفلش بے روز گشتہ نخل بخواندی سخن از کتاب ہر کسے یکے رو خواندند دیگر زبان یکے آن طرف بود یکے طرف این زبان فرس عربی بگوید جواب بہار جوانی بہر دور رسید بیش اندر آمد دل دوستان چراغ جہاں آفتاب ہم کہ دست از عنان رفت پالو کہ لاغر چرا گشتہ جان ما فرود ہر دو مردون عشق تاب کہ ہر شش بر آورد چون لوبہا بخوت درون گفتش خوش بان بدیدن دو قلاب بگفتن یکیت اگر راست گوی تو بر من راست	نہ سپرد نہ مادر برادر پیر کہ نامش وزیر است صاحب شور کہ روشن دل شاه او نام بود وزان دختر سی سہارون چراغ نشتند دانائی مولائی روم بہ بعل اندر آمد ہر یک کتاب کہ طفلان بخواندند ملاء خوش سبق برود مردوز ہر یک ہر علم را سخن را نہ ما یک دگر بہارش در آمد گل بوستان ز دیوار او اندرون موشن ست چنان عشق آویخت ہر دو بہاں بر سپرد دو کہ اسے نیکے چراغ فلک آفتاب جہاں آزارش بگولا عاشق کنم چو گذرید بروے و نہ چارہ وزان فاضلش بود دختر یکے کہ اسے سرقہ ملہ رو سیم تن میں حال گوتا چہ گذر دترا کہ دیگر بگویم مرا راست گو	نہ داماد دشمن نہ یار دگر کہ صاحب دماغ است صاحب شور عبدوزمردی بر آورد دود کہ نامی ازان بود در دشمن دماغ کہ در پیش بہ بخشید آن مرز بوم ز توریٹ و انجیل مچی آداب ز نامہ بخواند زے طفلش علم کش مکش کرد ما یک دگر ز کامل ز جاہل ز ناد سیر بخیش در آمد شہ چنیاں ز دیوار او بچو سول ز گشت کہ عاشق او دست موشن بہاں کہ اسے آفتاب جہاں ہر چراغ غری گشتہ دچی بہاں کہ روگ شمار از احسن کنم بر آمد دوش ہر دو گیتی فرور کہ صحت جمال است دانش بے چراغ فلک آفتاب میں کہ سوز ہمہ جان جگر مرا کہ از خون جگر مرا تو بشو
--	---	--	--

سخن دزدی کرد یا لال خطامت بجای گشتی در سپاه انداد گنجش هم به پیر آید بخت دگر مجلس اکاست بار و چنگ بر آنکس که از علم گشت براند بر آنکس که در برینه رست دست که از دست در سنگ از خر خون تنهایی سخن شد و گشتی نهاد دو گشتی یک شد بحکم آید بگشت در آمد یکجا دو تن یک از دوا بود آنجاشت سیاں وقت گشتی بود دست چاں جنگ شد از دوا در روان گشت گشتی بوج چنگ که برون بر آید از ال برودن زویا برآمد ز مغری عظیم بجبهه سر از خطا گشت شیر به بین قدرت کرد گارجاں بختاد هر دو بدست عظیم در انجا بیا که بشت شاه ز ملک کدای تو ای بر گوی شبه شاه پسریم ما ز ندران به برش در آمد بگفت از زبان بگفت این را کردند وزیر که طش بریزند و کردند زیر بمدت یکسال تا چهار ماه بگشت یک روز دختر وزیر آن ملک بخینه رایا دکن یکه شک است چون نو بهار نمیدان شمشیر جویی کمان همه شیر مردان و زرد کوران نشان میدهند بیزه را تو گشتن	سخن گفتن در است گفتن خفت یک مجلس آراست بار و عجم سخن با زبان بچو گوید ملام به دست چون شد همه خست چه علم و نصیحت فراموش گشت نشانده گی کل سخن عاشق است بشیر اندرون گشت شربت پذیر روان کرد آمد به دریا عظیم م بین قدرت کرد گارجاں برفتند گشتی بدریا عجم دگر بیشتر بود قهر بل گرفتند و ما بدست اندرون چاں موج خیزد ز دریا عظیم با خرم از حکم پرده طار در آمد یک شیر و بین شتاب بجای در آمد شیر شتاب بگیر و گردست شیر شتاب برفتند به دو حکم امیر ملک مش آمد نیکوئی بدریدند اورا بخواند پیش دگر مرا تو نگوی چو رست حقیقت بگفت ز پیشه حال فدایت خودش ما ترا میدهم هر جا که دشمن خناسه عظیم بر جا که ترکش بریزد تیر بوزند دشمن سوزند تن که یکبار ملک فراموش گشت نگذاشت از فرج شکوتم ز ره خود و دختران و برستگان چو از تازی اسبان فولادین بزم اندرون بچو پیلان گشت یکه مرغ طوطی به چو کوه	امیران دزدی و لریاں خطاست جواب از زبان سخن شیرین گفت که زخم جگر با زبان ریخته شد چو اناں شایسته خوب رنگ کاز بخودی نام هر دو بخواند زبان خود کتا نیده از نام است که پنجاں نمائند است آمدرون جدا به جدا هر دو گشتی نهادند یکجا در آمد همه شمس ماه چو مرغ عرب آفتاب بین بخورون و ما مدوزان گشت بیشی و ماند از دمار مست که برون نباید بحکم خدا برائے غلغی ز رحمت خدای نشته لب آب و دریا چمن فرم برودن را بحکم کیم به بین دگر دشمن افتد دیر کامی را بخینه گشتش از ال نقاید و گردید جز یک کیم نشدند شب رنگ زین کلاه چه نامی که تو با سیرف چو که دختر وزیر است این لوجا مراجا یگاه ز خود خانه دان که ناش از ال پودر و غیر دگر عاشقیده و دیدی دیر دخشنده آمد چو رخنه ما کمای شاه شاهان در شخیر که شهر پدر را تو آما دکن ز ره روز خنجر ز بکر زرار ز ره روم و شیر بند و شتان که شیر افکار از نصف آنگان کشیدند از تیغ به هر آنگون	که حق گفتن و بچو صافی دل است که هم مجلس او کتسام نگویز کسر سخن مجرب نام عنان نصیحت برون شد دست بخوانند یا یکبار نام مست بگفتن سیالین سبک تن گشت که از او شاه و دختر وزیر دو گشتی یک شد به منج هم دو تن را یک کرد از حکم شاه چو موج اندر آمد چو برگ بهار دو گشتن ستون کرد و میرجا بخشید اورا بخوروند نون که دیگر ندانست جز یک کیم که گشتی بر آمد ز دریا کنار بخورون از ان برودن را کیم گرفتند همی به در بر و آب بروند اورا کشیده در آب یکه شازاده و دختر وزیر یکه شازاده دگر فرست بگفت که لے شاه از او کش که مروک شتاب است ایند گشت که بروی چو بگشت خدین ال کلاه مالک از سر بر نهم دو دیدند اورا بحکم کیم بگشت عدد را بکر و اسیر بیاد آمدش روزگار کیم که از دست سی به هوش گشت بج بخت بخینه بروی ملام ز شیر سندی گران با گران به ترنه پیلان زمستی خال به بزم اندرون و حریف چالاک گشت چو اناں شایسته با اندوه
--	---	---	---

پوشید دستار و دختر وزیر
یکه غول سینه چو ابرسیاه
برود آتلم تاراج سخت
مکشتن عدو را که مد پیش
هر جا ویدی مکشتن از آن
بر آسسته توج چون نویدار
با دازلوب و طمانچه تفنگ
هر جا که پیران شود تیر دست
نیایش در آمد یکے تا تباک
بچرخ اندامد پچینه کمان
بچرخ اندامد زمین و وان
شودش در آمد نفرهای تهر
دباوه در آمد تیر و تفنگ
په پنده را بر زمین بود جانے
کوپا و سر نبوه خندان شود
چیاں تیخ تابش طپید آفتاب
بحر باند را مد و زیری چو باد
در خشان شده همچان تیخ تیز
دگر تیغ او را بزد کرم نیم
چو کار وزیرش بر است سید
مکشد او را و دگر دند قن
چیاں تیخ بروی بزدان زمین
چیاں تیخ بروی زدان خبرنگ
سرد تیغ او را که ام نسیم شد
دگر کس نیامد تنهای جنگ
چو برش تک انداخت و دگر
حلاصل در آمد کسان و کشت
سیاه و در آمد چپین اندر و
شورش در آمد سرافلی صو
یکه فرش آریست سرخ طلا
مگر نامر شده شاه رازندار

به بند تمشیر حبس تیسر
 بلزید بوم و بترسید ماه
 بروند شبی باد پایان رخت
 بدون ز ملکش محدودی پیش
 هر جا رسیدی به بسن از آن
 ز لویا و قنک خجرا مدار
 زمین تخت همچون گل لایزنگ
 به پهلوی پیل روان کرد
 بر رخس اندر آمد یکے خون خاک
 متباد کندش بر تیغ مددستان
 تپاش در آمد چو شیخ بیان
 ز قوب و ز بیزه پو شید هر
 به پای و را مددندک و تنگ
 نه پرند را در هوا بود را بکے
 که میدان پرانگه نی چکان شده
 درختان شده خاک ریالی ای
 یکے تح مازندانی کشتا د
 عدو را از دل شجور بیز
 بختاد برش چو کرخ عظیم
 و گشت سیوم آمد پدید
 چو شریان بچو گور کبوی
 که از پشت اسبش فرامد
 ز سر تا قدم آمده زیر سنگ
 که دیگر بلا ترا از دست
 که بیرون نیامد و لا و تنگ
 بر رخس اندر آمد زمین آسم
 بیابا در آمد گبر و گزنا
 داده شده خجبه طاره فلا
 بر رخس اندر آمدش خاص
 که نماند چو کتب زبان پیوست
 که بسید بیاد و زرد تمال

سیر واری کرد پیشه فتح
 بیاورد و شکر چو بر دی بحدود
 بیاراست شکر جای تمام
 چنان جنگ کردند از اسلح
 بر پیکر و بچو شیر می نرود
 کشید این ازال شاه ماند
 پیش صفا آمد چو دریا عمیق
 بیدان و آمد و خستر دیر
 چنان فتح خیز و زوریانک
 تیرایش و آمد همه شدی فتح
 گریوه بر آورد و چندین گروه
 تیر آمد و نیزه با سستین
 بجنبش و آمد مگر تا تاک
 حقائق بر خاست تیر و گمان
 چنان تیغ باران میان
 روار و در آمد به تیر و تفنگ
 چنان تیر باران شده بچو برتی
 در طرف آمد بد خستر ازال
 یک تیغ زو بر سر او سهند
 و گمرو آمد چو بران عقاب
 سیوم دیو آید بطلید خون
 چنانم در آمد چو شیران جنگ
 که پنجم و آمد چو دی عظیم
 ششم دیو آمد چو عفتیت
 چنین تا بمقدار هفتاد
 بچو پادشاه ماند
 تیر بقی و در آمد زین و زین
 حقائق بر خاست تیر و تفنگ
 بر خشت اندر آمد یک تیر جنگ
 بجزش و آمد زین و زین
 هم و هم چنین قصد شکاندار
 اگر تو گوی بچای دم

روان کرد لشکر چو دریای موج
 سلاح دگر تیرخ و عمو
 به خنجره گدازد گوپال نام
 بزرگ درختان چو باد خزان
 بکشته آن عددی که خنجر نشاند
 پندی درآمد بجای نشان
 سرتاقم بجوای بن غرق
 بیکست چینی کما دستیر
 بر خنجر اندر آمد چو تیغ تنگ
 بفرید لشکر چو دریای گداز
 بفرید دریای بدرید کوه
 بختش درآمد تن تازین
 یکسرخ گوگرد شد کوه خاک
 برآمد یکسرخ از میان
 که از کشتگان تدریس کرد
 که پاره شده خود خفتان جنگ
 که افتاده شد نیل چون چرخ
 بر سر یکسرخ خنجرستان
 ز پیش درآمد چو کوه بلند
 بزود تیغ او را بگرفت خراب
 ز و لیز و و خنجر برآمد تن
 چو بر چرخ گورستان جنگ
 یکسرخ زخم کرده بحکم کریم
 چو تیر کمان بچو تبخیر گشت
 به پیش اندر آمد بخت طعن بر
 بتابش پدید دل مرغان
 درختان شده تیغ ندی بین
 زمین سل شد چون گل ملک
 بر خنجر اندر آمد و چالک جنگ
 بیار و بی سروان بر آمد چو
 زبان در گدازم نیاید شمار
 اگر گویند کجی نه ندان و هم

نبردان پروند اور اعظم	تاوند زوتاج شاہ اقلیم	شہنشاہی یافت حکم رزاق	کس دشمنانرا کند چاک چاک
چنان کروہ شد قہر محنت کے	کہ صفت بخشید زور محنت	کہ او شاہ بانو شدہ ملک شاہ	کشاہی از دریافت حکم آلم
بدہ ساقیا ساغر سبز آب	کہ بیرون بختا و پرہ نقاب	بدہ ساقیا سبز رنگ فرنگ	کہ مارا بکلاست در وقت جنگ

واگور و جی کی فتح

توئی و سنگی است در ماندگان	توئی کار ساز است بچارگان	شہنشاہ بخشیدہ بے نیاز	ز بین دزمان را توئی کار ساز
حکایت شنیدیم شاہ کلغیر	کنا نیہ یک بچوار کوہ سحر	یکے سپارو بود حسن المہال	کہ لایق حیاں بود از ملک مال
یکے شاہ او تال و دختر او	کہ دیگر کوہ زن بود سن برگ جو	وزاں و ختری شاہ سپر کی شاہ	شد آشفہ بردی چو برتس ماہ
بگوید کہ اے شاہ مارا بکن	کہ دست کسی مرد دیگر بکن	شہیدم کہ در شاہ نہ دستان	کہ نام دران شہر شاہ جوان
چنانست دستور ملک خدائی	یک دانہ بیکانہ زبرد و جلائی	بگرد ز و سرود اسب کلاں	کہ ملک عراقش بنیاد از ان
بہ بخشیدہ اورا بے نور و فی	کہ بیرون بیاورد و دریائے نیل	یکے نام را ہو سرا ہو دگر	چو آمو کلاں پا عظیم و دگر
اگر اسب برد و ازاں سپید	وزاں پس ترا خانہ بانو کند	شنیدایم سخن راہیں شہرمان	بیا بد بشہری شہرستان
شستہ برد و جنا باب	بروند و بیاہ خوردند کتاب	پس دورا مدستہ چوں سیاہ	زوان کرویش و پس پشت گاہ
مہر نہاد اے پاسبان	بہندی برآمد بتابش میان	بے بروی نہدوق باران نہ	چو بارق ابرش بہاں کند
ہمیں وضع کرد و دو چار بار	ہم آخر کند خواب صفت اشیاء	بدانہ و خفتہ شدہ پاسبان	بہ پڑ مردہ شد بچو زخم لایاں
زمان کرد و اجاء بیا مازاں	کہ بنگاہ از سدہ کرخ گراں	گھڑی را بگوید گھڑیا گھڑیاں	وزاں منج گوید بہ پشت و دال
چنان تہ برآمد دیوار عظیم	دو سیش نظر کرد حکم کریم	یکے دزد و تانہ و نیم کرد	در پاسباں از اہر از بیم کرد
دگر را بزد و تاجہ گشت سر	سوم را بکشتی شود خون تر	چوم را جا کہ چہسم بکشت	ششم را بکشتہ خمدار شہت
ششم چو کیش گشت آمدان	کہ بکشت گراں بود چو کی گراں	کہ ختم ہیں گشت زخم عظیم	کہ دستش کند رخس حکم کریم
چنان تازیانہ بزد و تازیش	کہ بالا بیاہ ز چمن اندیش	و کشتش در آبی و بیرون آہ	بجیت بہاندند شاہ جہاں
کہ دزدان خورد و است از شیر شاہ	بجیت ہیں رفت عالم بہاہ	کہ مارا کجا برد اسب عظیم	بہ بخشید و سچو قسم کریم
درینا اگر روئی او پیدہ یا تم	بجائی دگر دل نہ دو تا قسم	کہ وید از خشد اگر او مسل	کہ صد گنج سر بستہ چشم در
چو شہوت کناشد شہر اندرون	کہ بخشید من خون از خوار خون	بہستند دستار از جامہ زر	بہ پیش شہر آمد چوہ زری سپر
بگوید کہ شیر افکن و شیر شاہ	کہ از داہ را من بہر وندہ	عجب ماند صاحب خردی جہاں	دگر یا بگوید کہ بیضے صواب
کہ نقش نمائی مرا شیر ترن	بوضعی چہرہ اسب کمن	ششم ازاں وضع برد و باب	بروند و بیاہ بخوردند کتاب
روان کرد اول بے پشت گاہ	دغا مید بہ پاسباں ناں شاہ	وزاں پس کناشدہ او کشتہ	بہ پیدان از شاہ پڑ مردہ شد
گہری یک بہاندند غروب کشتا	در انجا بیا مد کشاید طاب	نفاش بردادند سواری شہا	بزد تانہ نہانہ بہ عفریت مت
چنان اسب چیرند بر تہ شاہ	کہ لالا بہا مد زدریائے گاہ	پریش در آمد زوریہ عظیم	کہ پارش بیکفت حکم کریم
خود آمدش اسب کرونس	بگوید چن شاہ بمرل کلام	تو عقل از چہر گشتہ شیر شاہ	کہ مارا ہر دم تو دادند سترہ
بگفتش چنیں تارمان کو رخس	بیا دامہ ایزد واد بخش	بجیتا و پشت اسب بہے شمار	کہ او اہم بر کنند یک سوار
بزد مرد و ستار ہا پیش شاہ	کہ ازی شاہ تا ہاں عالم بہاہ	بگرد کئے بر در آمو برق	تو داد بخشید خود دست طاق

کار با بے خودی	کہ را با از و من سدا تا توئی	بروش از واسپ ہر دو عظیم	دنان را بخشید حکم کریم
کہ آمد اور آدر خانہ نکاح	کہ قوی کند ستقیم حکم شاہ	بدہ ساتیا ساغر کو کنار	کہ در وقت جنگش بیا دیدگار
کہ خواست در وقت ختم انگنی	کہ کیفر تبش پیل را بے سنی		

واگوروجی کی فتح

رضا بخش بخشندہ بے شمار	رہائی دید پاک پر دو کار	رحیم و کریم و مکین و مکان	عظیم و فہیم و زین و زمان
شنیدم سخن کوہ کبیر عظیم	کہ افغان یکے بودا بخاریم	یکے بانوی بودا و ہجوماہ	کند ویدیش شستہ کردن بخا
دوا برو چا ہر بہاران کند	بزرگان چار تیر باران کند	رخي چون خلاصیدہ ماہ ما	بہار گلستان دید شاہ را
دوا بر و کمان شدہ نازین	بختیش دند کبیر قہر کین	سبستی دہد بچین روی ست	گلستان کند بوم شور پوجت
خوش و خوش جمال و کمال	بصورت جوانت فسر کہن	یکے حسن خال بودا جانان	بدانش میں بود بخش جان
کند دوستی با ہمہ یک دگر	کہ سیلی و بھوں جبل گشت نہر	چو با یکدگر بچین گشت مت	کہ پانز رکاب منان شمع
طلب کرواد خانہ خلوتے	بیاد از دور بدن شہوتے	میں عفت کروند و درہا پا	خبر کرد و دشمن نرو شاہ
بھرت در آمد افغان رحیم	کشیدن یکے تیغ گہر عظیم	خبرش رسید کہ را منور	میاں یار خود را بزد تیغ سر
ہمہ گوشتی و یک اندر بناو	صالح بنید اخت آتش بداد	شوہ را خورانیہ باقی ماند	سہ لوکر انرا ضیافت کنند
چہ خوش گشت شوہر نہ پرتیغ	بکشت آن کسی را کاوش خبر	بدہ ساتیا ساغر سبز گون	کہ مال ہکار راست جنگا ندون

بہالب کن و دم بدم نوش کن
غم ہر دو عالم مٹا موش کن

Handwritten text in Devanagari script, likely a continuation of the story or a commentary on the printed text above. The text is arranged in several columns and appears to be a detailed account of the events described in the poem.